

УДК 332.12:330.15

**Гедз М.Й.***доктор економічних наук, професор,  
професор кафедри обліку і оподаткування  
Черкаського навчально-наукового інституту  
«Університет банківської справи»***Бакум І.В.***кандидат економічних наук, доцент,  
головний державний ревізор-інспектор відділу обліку  
платежів та зведеної звітності управління моніторингу  
доходів та обліково-звітних систем  
Головного управління Державної фіскальної служби  
в Черкаській області*

## ІНВЕСТИЦІЙНИЙ СКЛАДНИК РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Розглянуті основні підходи до визначення інвестиційного потенціалу регіону. Досліджений вплив інвестиційного потенціалу на ресурсний потенціал регіону та визначені основні причини недостатньо сприятливого інвестиційного клімату, що створюють бар'єри на шляху притоку інвестицій. Запропоновані напрями політики із забезпечення подальшої активізації інвестиційної діяльності регіону.

**Ключові слова:** інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційний потенціал регіону, інвестиційна привабливість регіону, ресурсний потенціал регіону.

### **Гедз М.Й., Бакум І.В. ИНВЕСТИЦИОННАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕГИОНА**

Рассмотрены основные подходы к определению инвестиционного потенциала региона. Исследовано влияние инвестиционного потенциала на ресурсный потенциал региона и определены основные причины недостаточного благоприятного инвестиционного климата, которые создают барьеры на пути притока инвестиций. Предложены направления политики по обеспечению дальнейшей активизации инвестиционной деятельности региона.

**Ключевые слова:** инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционный потенциал региона, инвестиционная привлекательность региона, ресурсный потенциал региона.

### **Гедз М.Й., Бакум І.В. INVESTMENT COMPONENT OF THE RESOURCE POTENTIAL OF THE REGION**

The main approaches to determining the investment potential of the region were investigated. The influence of investment potential on the region's resource potential was studied and the main reasons, which create barriers to the flow of investments and cause a lack of favorable investment climate, have been identified. Policy directions have been suggested to ensure further intensification of investment activity in the region.

**Keywords:** investment, investment activities, investment potential of the region, investment attractiveness of the region, resource potential of the region.

**Постановка проблеми.** Економіка, яка перебуває в умовах кризи, за будь-якого рівня розвитку ринкових відносин не має автоматичних регуляторів інвестиційної активності та концентрації необхідних ресурсів для подолання його негативних наслідків. Досягнення соціального та економічного добробуту можливе лише за умови докорінної модернізації економіки, для цього необхідний більш високий рівень інвестицій. У зв'язку з цим одним із пріоритетних напрямів економічної політики стає активізація інвестиційної діяльності.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Суттєвий внесок у розвиток теорії та практики формування і використання інвестиційного потенціалу регіону та дослідження його взаємозв'язку з ресурсним потенціалом зробили такі вчені, як О.Ю. Акіменко, З.В. Герасимчук, В.П. Гордієнко, Б.А. Дадашев, О.І. Дем'янчук, А.Ю. Жулавський, О.І. Єлейко, Я.І. Єлейко, А.О. Єпіфанов, С.В. Іванов, С.М. Ілляшенко, Л.В. Ключник, Я.В. Кобушко, О.М. Марголін, Л.Г. Мельник, Б.А. Мінченко, П.І. Мірошніченко, К.П. Покатаєва, К.Є. Раєвський, Т.В. Романова, С.К. Рясков, С.А. Саффіулін, І.М. Сотник, Ф.П. Ткачик та ін. Однак низька інвестиційна привабливість окремих регіонів України вказує на використання недостатньо ефективних інструментів забезпечення високого рівня інвестиційного потенціалу та потребує перегляду і доповнення напрямів удосконалення регіональної політики в інвестиційній сфері.

**Постановка завдання.** Визначення змісту інвестиційного потенціалу регіону та його взаємозв'язку із ресурсним потенціалом дає основу для прийняття ефективних рішень щодо визначення напрямів соціально-економічного розвитку регіону, що зумовлює актуальність цього дослідження.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Існує тісний зв'язок між інвестиційною привабливістю регіону та його ресурсним потенціалом. Саме через інвестиційну привабливість проявляється вплив інвестиційного складника на ресурсний потенціал регіону. Одночасно кількість та якість природних ресурсів регіону визначає конкурентоспроможність ресурсного потенціалу та його привабливість для інвесторів.

Автори роботи [1, с. 40] зазначають, що взаємодія та взаємовплив природно-ресурсного та інвестиційного потенціалів регіону формується у просторі та у часі, а також диференційовано за структурними елементами і функціями, які вони виконують за фазами відтворювального циклу.

Сьогодні не існує єдиного визначення щодо інвестиційного потенціалу регіону. Більшість авторів визначають його як сукупність ресурсів і факторів або суму передумов для здійснення інвестиційної діяльності у регіоні, або комплекс можливостей та спроможність формування і залучення інвестиційних ресурсів з огляду на соціально-економічні умови регіону (таблиця).

Сьогодні існує можливість та економічна необхідність самим регіонам шукати джерела фінансування програм соціально-економічного розвитку, створювати умови для залучення інвестиційних ресурсів в економіку регіону.

Низька інвестиційна активність має серйозні внутрішні причини, які роблять неефективними інвестиції у виробничій сфері. Недостатньо сприятливий інвестиційний клімат, що створює бар'єри на шляху притоку інвестицій, зумовлений такими причинами, як відсутність стійкої правової стабільності під час реалізації довгострокових інвестиційних проектів; відсутність інформаційної прозорості, за якої потенційний інвестор не може отримати повні та достовірні дані про фінансовий стан позичальника та рівень його показників інвестування, які прийняті у практиці розвинених країн; наявність високого ступеня економічних ризиків.

Головна проблема, яка потребує негайного вирішення, – це регулювання інвестиційної сфери з метою реструктуризації економіки відповідно до

потреб ринку. Досвід показує, що більш правильно це робити у межах наявного виробництва у цілях оптимізації інвестиційних ресурсів.

Успіх інвестування економіки регіону багато у чому залежить від заходів з реалізації регіональної інвестиційної політики. Рішення проблем фінансового забезпечення інвестиційної діяльності регіонів має бути пов'язано з переходом від регулювання переважно макроекономічних параметрів фінансової сфери до комплексного багатоцільового підходу, який передбачає дію на процеси відтворення та інвестування на макро- і мікроекономічних рівнях. Конкретними напрямками політики із забезпечення подальшої активізації інвестиційної діяльності, на наш погляд, є:

1) формування дієвих механізмів, які покликані забезпечувати надійний захист та гарантії інтересів інвесторів (як внутрішніх так і закордонних). Для розроблення і реального встановлення єдиних правил, норм і процедур доцільні захист інвестицій, комфортність та стабільні правила гри, яких дотри-

Таблиця

Визначення інвестиційного потенціалу регіону

Автор	Визначення
Я.І. Єлейко, О.І. Єлейко, К.Є. Раєвський [2]	сукупність об'єктивних економічних, соціальних і природно-географічних властивостей регіону, що мають високу значущість для залучення інвестицій в основний капітал
А.О. Єпіфанов, М.В. Мінченко, Б.А. Дадашев [3]	сума об'єктивних передумов для інвестицій, які залежать від наявності та розмаїття сфер і об'єктів інвестування та від їх економічних характеристик
Л.Г. Мельник, С.М. Ілляшенко, І.М. Сотник [4]	певним чином упорядкована сукупність інвестиційних ресурсів, що дають змогу домогтися під час їх використання ефекту синергізму
Л.В. Ключник [5]	сукупна можливість власних і залучених у регіон фінансових ресурсів забезпечувати інвестиційну діяльність з метою отримання прибутку в цілях і масштабах, визначених економічною політикою регіону
О.І. Дем'янчук [6]	сукупність наявних та можливих інвестиційних ресурсів, які сформовані та ефективно використовуються органами місцевого самоврядування в умовах сприятливого інвестиційного клімату та управлінських рішень щодо підвищення інвестиційної привабливості економіки регіону
Ф.П. Ткачик [7, с. 4]	сукупність наявних та таких, які можуть бути мобілізовані, основних джерел, засобів, елементів потенціалу цілісної економічної системи, що використовуються і можуть бути використані для забезпечення ефективної інвестиційної діяльності і соціально-економічного прогресу на регіональному рівні
С.А. Сафіуллін [8]	комплекс інвестиційних можливостей економіки, який формується шляхом інтеграції та синергії інфраструктурного, ресурсного та макроекономічного потенціалів регіону і обмежений у використанні рівнем інвестиційних ризиків та інвестиційних бар'єрів
Жулавський А.Ю., Гордієнко В.П. [1, с. 35]	суб'єктно-об'єктна єдність учасників інвестиційного процесу, взаємодія яких лежить в основі формування регіонального інвестиційного ринку, характеризує збалансованість інвестиційного попиту та пропозиції, визначає можливість відтворення інвестиційних ресурсів у регіоні й обсяги їх міжтериторіального руху
П.І. Мірошніченко [9, с. 8]	сукупність інвестиційних ресурсів суб'єктів господарської діяльності, що формують комплексну базу відтворення господарчої і соціальної сфери життєдіяльності регіону на інноваційній основі з метою забезпечення стійкого економічного зростання
О.Ю. Акименко [10, с. 6]	органічна єдність реальних бізнесових, бюджетних, позабюджетних, кредитних та інтелектуальних можливостей регіонального економічного простору, які спрямовуються на реалізацію стратегічних програм та забезпечення сталого розвитку регіону
Т.В. Романова [11, с. 5]	сукупність потенційно стабільних та здатних до розвитку економічних ресурсів регіону, які характеризують ступінь його інвестиційної привабливості та здатні до концентрації, спрямованої на реалізацію запланованої інвестиційної стратегії
З.В. Герасимчук, В.Р. Ткачук [13]	максимальні можливості регіону щодо раціонального залучення та використання інвестиційних ресурсів з урахуванням природно-геополітичних та соціально-економічних передумов для здійснення інвестиційної діяльності з метою досягнення сталого розвитку регіону
Я.В. Кобушко [14]	здатність економічної системи регіону забезпечувати формування внутрішніх і залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів за умов їх ефективного використання і дотримання екологічних вимог
С.В. Іванов [15]	сукупність матеріальних, нематеріальних, фінансових і інших інвестиційних ресурсів, що використовуються для відтворення і розвитку суб'єктів економічної діяльності на території регіону, а також ринкових, соціально-економічних, організаційно-правових і інших властивих регіонові факторів, що залучають або відштовхують інвесторів і забезпечують умови для ефективного залучення інвестиційних ресурсів
К.П. Покатаєва [16, с. 264]	сукупна здатність економіки регіону або держави здійснювати інвестиційну діяльність у всіх сферах, що охоплюють не тільки наявний інвестиційний капітал, але й сукупність об'єктивних передумов для інвестування

муються усі учасники ринку. Рівні умови конкуренції – це основа залучення інвестицій та економічного зростання. Системний контроль конкурентного середовища між учасниками інвестиційної діяльності необхідний не лише для підтримки контактів з учасниками інвестиційного процесу, але й для захисту усієї інвестиційної сфери від недобросовісного партнерства (підготовка недостовірних проектів, надання фіктивних гарантій та застави, неліцензована діяльність фінансових інститутів, відсутність засобів для фінансування погоджених проектів);

2) розвиток інфраструктури інвестиційної діяльності. Необхідно створити повноцінну інвестиційну інфраструктуру, елементи якої будуть сприяти реалізації інвестиційних проектів у регіоні. Сьогодні структура інвестування є нераціональною. Про обидва механізми мобілізації інвестиційного капіталу та трансформації заощаджень в інвестиції – ринок цінних паперів та кредитний ринок – в умовах економіки Черкаської області не можна говорити як про ефективні. Слід також зауважити, що ці механізми в сучасних умовах недостатньо беруть участь у вирішенні фінансових проблем виробничого сектору економіки. В умовах слабкої участі банків у фінансуванні реального сектору економіки як стратегічний напрям політики Черкаської області (залучення у господарський оборот вільних засобів приватних інвесторів) необхідна активізація ролі ринку цінних паперів в інвестиційному процесі. Пенсійні фонди, аудиторські, консалтингові, інжинірингові фірми, інвестиційно-фінансові та страхові компанії також є необхідною умовою успішної інвестиційної діяльності у регіоні. Необхідно стимулювати розвиток ф'ючерсних та опціонних ринків, на яких інвестори могли би хеджувати ринкові ризики;

3) розширення спектру інформаційних послуг, що надаються інвесторам. З метою створення привабливого іміджу необхідно інформувати потенційних інвесторів щодо наявних у регіоні інвестиційних можливостей шляхом формування інформаційних баз даних про потенційні інвестиційні проекти, проведення рекламно-інформаційних кампаній у ЗМІ, організації та участі в інвестиційних місіях за кордоном. Інформаційний зв'язок є необхідним елементом роботи з міжнародними інвесторами, особливо тоді, коли в країні, що приймає, відбуваються зміни загальноекономічних або нормативних умов інвестиційної діяльності. Наявність у регіоні інформації одночасно про інвестиційні пропозиції і про потенційних інвесторів дасть змогу регулярно організовувати ярмарок інвестиційних проектів, на якому учасники інвестиційного процесу зможуть самі встановлювати необхідні контакти;

4) активізація інвестиційної діяльності. Вона у значному ступені залежить від подальшого формування нормативно-правових основ у сфері інвестиційної діяльності. Можливість розгортання інвестиційного процесу загалом визначаються також успіхом бюджетної та податкової політики, яка проводиться, оскільки з цим безпосередньо пов'язані перспективи розвитку самофінансування як основи для стабільного розвитку регіону. Необхідно передбачити пільгове оподаткування інвесторів, що вкладають капітал у проекти, які відповідають пріоритетам регіону та здатні покращити інвестиційний клімат у Черкаській області, створити умови для збільшення притоку вітчизняних і закордонних інвесторів;

5) створення умов для здорової конкуренції у сфері інвестиційної діяльності. Неefективні підприємства не повинні підтримуватися місцевою вла-

дою ні прямо, ні опосередковано. Перевага повинна надаватися сильним, більш ефективним компаніям, щоб прискорити процес відновлення економіки. Більшість інвестиційних планів підприємств стосуються диверсифікації продукції, що випускається, та передбачають насамперед зміну в асортименті продукції, поліпшення її якості. Але проектів, які спрямовані на зміну технології, практично немає. Тому необхідно заохочувати ті підприємства, які спрямовують свої інвестиції на розвиток та підвищення технічного рівня виробництва. Економічний механізм стимулювання інвестицій повинен включати таку низку інструментів, як інвестиційні надбавки, прискорена амортизація, тимчасове звільнення від підвищення ставок податків;

6) раціоналізація використання бюджетних коштів на інвестування, продовження робіт з удосконалення механізму відбору для фінансування цільових програм, посилення контролю з боку регіональної влади за використанням коштів з регіонального бюджету, що спрямовані на інвестування. Водночас бюджетні інвестиції не повинні відхилитися, особливо коли йдеться про інфраструктуру та підтримку потенційно конкурентоспроможних секторів економіки з високими технологіями. Але повинно бути зрозуміло, що масштаби необхідних ресурсів та необхідний рівень їх ефективності такий, що державні капіталовкладення можуть відігравати у кращому разі другорядну роль. Необхідно більш ретельно проводити незалежну експертизу проектів на їх економічну, екологічну та соціальну спроможність. Необхідно віддавати перевагу ефективності, а не обсягу коштів, які виділені під проект;

7) методична та інформаційна допомога у підготовці інвестиційних проектів, надання адресної підтримки високоефективним бізнес-проектам, які пов'язані з розвитком реального сектору економіки. Для того, щоб втілити у життя інвестиційні проекти, необхідна передінвестиційна допомога на підприємствах. Як правило, підприємствам важко орієнтуватися в оцінці перспектив кон'юнктури ринків, пов'язаних із реалізацією проектів. Таку прогнозну оцінку могло би здійснювати Міністерство економічного розвитку і торгівлі України разом із дослідними інститутами та консалтинговими фірмами. Результати таких прогнозів могли би слугувати основою під час підготовки проектів для різних підприємств;

8) зниження некомерційних інвестиційних ризиків. Страхування ризиків (як комерційних, так і некомерційних) необхідне під час здійснення інвестиційних проектів. Якщо страхування комерційних ризиків здійснює сам інвестор за допомогою власних засобів або страхуючи їх у приватній страховій компанії, то захист від некомерційних ризиків є обов'язком держави, яка має гарантувати інвесторам економічну, політичну та соціальну стабільність.

Результатом цих заходів мають стати істотні економічні та соціальні зрушення, необхідні для формування в Черкаській області високої інвестиційної привабливості. У кінцевому підсумку саме вони забезпечують підвищення інвестиційної активності у регіоні.

Розроблення регіональної політики залучення інвестиційних ресурсів базується на залученні в економіку Черкаської області якісних ресурсів в обсягах, що забезпечують стійкий, збалансований та динамічний розвиток видів діяльності, яким притаманні абсолютні та порівняльні переваги на внутрішньому та міжнародному ринках.

Розроблення ефективної інвестиційної стратегії розвитку регіону забезпечує стійкість до циклічних

коливань ринкової кон'юнктури, насамперед до змін цін на енергетичні та транспортні тарифи, сировину; збалансування (пропорційність та рівномірність) у накопиченні видами діяльності та територіями ефективних факторів виробництва (капіталу та трудових ресурсів); динамізм галузевого приросту валового регіонального продукту.

Завдання та механізми управління інвестиційними ресурсами на території Черкаської області доцільно розглядати у розрізі декількох рівнів управління.

1. Макроекономічний рівень управління: розроблення та обґрунтування інвестиційних пропозицій для включення у державні та міжрегіональні програми розвитку, які фінансуються з державного бюджету; розроблення пропозицій з удосконалення інвестиційного законодавства; обґрунтування пільг та преференцій під особливі інвестиційні програми та проекти, які здійснюються на території регіону; оцінка стану та динаміки зовнішніх галузевих інвестиційних ринків.

2. Мезоекономічний рівень управління: виявлення тенденцій, протиріч, проблем розвитку інвестиційної сфери, визначення першочергових завдань та оцінка необхідних інвестиційних ресурсів для їх вирішення; розроблення та управлінський супровід стратегії інвестиційного розвитку Черкаської області; оцінка стану та динаміки регіонального інвестиційного ринку та розроблення програм залучення місцевих заощаджень у регіональний відтворювальний процес; оцінка інвестиційного потенціалу видів діяльності та регіонів; поточний моніторинг регіональних інвестиційних ризиків та розроблення заходів з їх зниження; складення реєстру інвестиційної надійності регіональних економічних партнерів; розроблення організаційно-економічних механізмів сприяння прямим інвесторам у забезпеченні доступу до управління спільним бізнесом, збереження та повернення інвестицій; контроль за інвестиційними ресурсами з порівняною ефективністю, які залучаються в економіку регіону із зовнішніх ринків; оцінка соціальної та бюджетної ефективності інвестиційних проектів та їх підбір для організаційної та фінансової підтримки з боку регіональних та територіальних органів влади; формування бізнес-клубів для взаємодії органів влади; формування корпоративних клубів для взаємодії із зовнішніми інвесторами.

3. Мікроекономічний рівень управління: надання методичної допомоги у розробленні стратегічних планів та визначення фінансових джерел капіталізації регіональних підприємств, які мають факторні переваги; сприяння в обміні фінансової, економічної та кон'юнктурної інформації з потенційними партнерами; сприяння у підвищенні рівня менеджменту та підготовці кадрів з метою підвищення рівня ефективності роботи із зовнішніми інвесторами; надання організаційної та фінансової допомоги регіональним підприємствам, які мають абсолютні та порівняльні переваги у просуванні продукції на зовнішні ринки; розроблення механізмів підтримки та стимулювання співпраці із зовнішніми інвесторами в галузі НДДКР; допомога у введенні міжнародних систем гарантії якості.

Реалізація сформульованих завдань визначається доступністю та можливістю використання різних інструментів інвестиційної стратегії. У розпорядженні влади Черкаської області є три групи інструментів: організаційні, податкові, фінансові.

Приймати рішення про залучення реальних фінансових ресурсів може тільки власник, який контролює виробництво. Регіональна влада може приймати рішення про залучення реальних інвестицій тільки за підконтрольними підприємствами. У всіх інших ситуаціях вона створює лише умови власникам інвестиційних ресурсів: зі збереження інвестицій, нарощування чистої вартості бізнесу, підвищення ефективності залученого капіталу.

Після того як почнеться реалізація основних положень регіональної інвестиційної стратегії розвитку, необхідно здійснювати постійний моніторинг стану інвестиційної сфери у регіоні. При цьому особливу увагу слід приділити результативності інвестиційної політики із залучення в економіку Черкаської області капіталоутворюючих ресурсів.

**Висновки з проведеного дослідження.** Отже, інвестиційний складник ресурсного потенціалу регіону дасть змогу пом'якшити гостроту негативних наслідків макроекономічного коливання, які викликані фінансовим ризиком, та забезпечить реалізацію пріоритетних завдань соціально-економічного розвитку регіону у найближчій перспективі.

#### БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Жулавський А.Ю. Інвестиційний потенціал у відтворенні природно-ресурсного потенціалу регіону / Жулавський А.Ю., Гордієнко В.П. Вісник СумДУ. Серія «Економіка», № 3' 2014, с. 33-40.
2. Єпіфанов А.О. Управління регіоном / А.О. Єпіфанов, М.В. Мінченко, Б.А. Дадашев. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 361 с.
3. Бізнес-адміністрування: магістерський курс / [Мельник Л.Г., Ілляшенко С.М. Сотник І.М. та ін.]; за ред. Л.Г. Мельника, С.М. Ілляшенка та І.М. Сотника. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 637 с.
4. Ключник Л.В. Інвестиційний потенціал регіону: теоретичні аспекти та оцінка / Л.В. Ключник // Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Серія «Регіональна економіка». – 2011. – Вип. 8(31), Ч. 1. – С. 150-161.
5. Дем'ячук О.І. Інвестиційна складова фінансового потенціалу регіону [Електронний ресурс] / О.І. Дем'ячук [http://knutd.edu.ua/publications/conference/20.03.2015/Demianchuk\\_6.pdf](http://knutd.edu.ua/publications/conference/20.03.2015/Demianchuk_6.pdf).
6. Ткачик Ф.П. Інвестиційний потенціал регіону: сутність, компоненти та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Ф.П. Ткачик. – Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/27\\_SSN\\_2012/Economics/13\\_117095.doc.htm](http://www.rusnauka.com/27_SSN_2012/Economics/13_117095.doc.htm).
7. Сафиуллин С.А. Адаптирование методики позиционирования к инвестиционной среде региона / С.А. Сафиуллин // Реальный сектор экономики: теория и практика управления. – 2005. – № 3. – С. 89-94.
8. Мірошниченко П.І. Активізація використання інвестиційного потенціалу регіону: Автореф. Дис. к-та ек. наук: 08.00.05 / Інститут економіко-правових досліджень НАН України. – Донецьк, 2007. – 20 с.
9. Акименко О.Ю. Побудова інвестиційно-орієнтованої моделі регіонального розвитку (на матеріалах Чернігівської області): Автореф. дис. ... дис. Екон. Наук: 08.00.05 / О.Ю. Акименко – Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України – Київ, 2008. – 22 с.
10. Романова Т.В. Розвиток інвестиційного потенціалу в регіональній економічній політиці: Автореф. дис. ... дис. Екон. Наук: 08.00.05 / Т.В. Романова – Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка – Полтава, 2010. – 23 с.
11. Герасимчук З.В. Інвестиційний потенціал регіону: методика оцінки, механізми нарощування: монографія / З.В. Герасимчук, В.Р. Ткачук. – Луцьк: Надстир'я, 2009. – 232 с.
12. Кобушко Я.В. Еколого-економічна оцінка відтворення інвестиційного потенціалу регіону: дис. ... на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук / Я.В. Кобушко. – Суми, 2012. – 237 с.
13. Покатаєва К.П. Теоретичні аспекти визначення категорії «інвестиційний потенціал» та «інвестиційна привабливість» [Електронний ресурс] / К.П. Покатаєва // Комунальне господарство міст. – 2007. – Вип. 75. – С. 262-268. – Режим доступу: <http://www.eprints.ksame.kharkov.ua>.